

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
YAPAY ZEKÂ UYGULAMALARI ETİK KURULU YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM
Başlangıç Hükümleri

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Yönerge'nin amacı, Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde yapay zekâ uygulamalarına yönelik etik ilkeleri belirlemek; bu ilkelerin uygulanmasını izlemek ve değerlendirmek üzere kurulacak olan Yapay Zekâ Uygulamaları Etik Üst Kurulu, il/ilçe yapay zekâ uygulamaları etik kurulları ile okul yapay zekâ etiği ekiplerinin oluşumunu, yapısını, görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Yönerge, Millî Eğitim Bakanlığı eğitim, öğretim ve yönetim süreçlerindeki tüm yapay zekâ uygulamalarını ve bu süreçlerde yer alan tüm kullanıcıları kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Yönerge; 14/06/1973 tarihli ve 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu, 24/03/2016 tarihli ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin ilgili hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu Yönerge'de geçen;

- a) Bakan: Millî Eğitim Bakanını,
 - b) Bakanlık: Millî Eğitim Bakanlığını,
 - c) Başkan: Yapay Zekâ Uygulamaları Etik Üst Kurulu Başkanını,
 - ç) Başkanlık: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığını,
 - d) Etik Beyan Formu: Yapay zekâ uygulamalarının etik ilkelere uygunluğunu değerlendirmek amacıyla kullanıcılar tarafından doldurulan formu,
 - e) İl Kurulu: Bu Yönerge uyarınca illerde kurulan il yapay zekâ uygulamaları etik kurulunu,
 - f) İlçe Kurulu: İl Kurulunun teklifi ve Başkanlığın onayı ile kurulan ilçe yapay zekâ uygulamaları etik kurulunu,
 - g) Kılavuz: Bu Yönerge hükümlerinin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları açıklayan Eğitimde Yapay Zekâ Uygulamaları Etik Kılavuzu'nu,
 - ğ) Okul yapay zekâ etiği ekibi: Bu Yönerge uyarınca her tür ve derecedeki resmî ve özel okul müdürlükleri ile bilim ve sanat merkezleri ve halk eğitim merkezleri bünyesinde kurulan yapay zekâ etiği ekibini,
 - h) Üst Kurul: Bu Yönerge ile kurulan Millî Eğitim Bakanlığı Yapay Zekâ Uygulamaları Etik Üst Kurulunu,
 - ı) Yapay zekâ: İnsan zekâsını taklit ederek öğrenebilen, akıl yürütebilen, problem çözebilen ve metin, görüntü, ses gibi farklı veri türlerinde içerik üretebilen sistemleri,
 - i) Yapay zekâ araçları: Yazılım, sistem, platform veya uygulama biçiminde sunulabilen yapay zekâ tabanlı dijital araçları,
 - j) Yapay zekâ uygulamaları: Yapay zekâ araçlarının eğitim ve öğretim süreçlerinde belirli bir amaç ve kapsam dâhilinde kullanılmasını,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM
Kurullar, Ekipler, Görevler ve Çalışma Usulleri

Üst Kurulun yapısı

MADDE 5- (1) Üst Kurul, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanının başkanlığında ve Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün doğal üyeliğinde, toplam 11 üyeden oluşur. Aşağıda belirtilen üyeler, Başkanın teklifi üzerine Bakan onayı ile üç yıl süreyle görevlendirilir:

- a) Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığından bir üye,
- b) Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğünden bir üye,
- c) Strateji Geliştirme Başkanlığından bir üye,
- ç) Teftiş Kurulu Başkanlığından bir üye,
- d) Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğünden bir üye,
- e) Personel Genel Müdürlüğünden bir üye,
- f) Kamu kurum ve kuruluşları, kamu görevlileri etik kurulu, yükseköğretim kurumları ve akademisyenler, ilgili alanlarda uzman kişiler, özel sektör temsilcileri ve sivil toplum kuruluşlarından üç üye.

Üst Kurulun görevleri

MADDE 6- (1) Üst Kurulun görevleri şunlardır:

- a) Bakanlık bünyesindeki yapay zekâ uygulamaları için etik ilkeleri ve uygulama süreçlerini içeren kılavuzu hazırlamak ve yayımlamak.
- b) Yapay zekâ ile ilgili ulusal ve uluslararası gelişmeleri takip ederek uygulama önerileri geliştirmek.
- c) Yapay zekâ konusunda farkındalık oluşturmak amacıyla eğitim, çalıştay, bilgilendirme faaliyetleri düzenlemek ve yayınlar yapmak.
- ç) İl/İlçe Kurullarının kararlarına karşı yapılan itirazları inceleyerek karara bağlamak.
- d) İl/İlçe Kurulları tarafından tereddüde düşülen veya çözüme kavuşturulamayan ve Üst Kurula sunulan hususları alt komisyon raporlarını dikkate alarak incelemek ve karara bağlamak; bu kapsamda ortaya çıkan uyumsuzlukları sonuçlandırmak.

Başkanın görevleri

MADDE 7- (1) Başkanın görevleri şunlardır:

- a) Üst Kurul Anayasa, kanunlar, Cumhurbaşkanlığı kararnameleri ve diğer mevzuat doğrultusunda belirlenen politika ve stratejilere uygun olarak yönetmek.
- b) Üst Kurul gündemini belirlemek ve toplantılarına başkanlık etmek.
- c) Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Üst Kurul üyelerinin görevleri

MADDE 8- (1) Üst Kurul üyelerinin görevleri şunlardır:

- a) Üst Kurul toplantılarına katılarak görüş belirtmek ve oy kullanmak.
- b) Görevlendirildiği konuları incelemek, araştırmak ve değerlendirme çalışmaları yapmak.
- c) Başkan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Alt komisyonların oluşumu ve görevleri

MADDE 9- (1) Alt komisyonlar, Başkan tarafından konunun niteliğine göre ilgili alanlarda yetkin kişilerden oluşturulur.

(2) Alt komisyonlar, Başkanlık tarafından kendilerine verilen görevleri yerine getirir ve yürüttükleri çalışmalara ilişkin raporlarını Üst Kurula sunar.

Üst Kurulun çalışma usul ve esasları

MADDE 10- (1) Üst Kurul, Başkanın başkanlığında toplanır. Başkanın bulunmadığı hâllerde toplantıya Başkanın görevlendirdiği Üst Kurul üyesi başkanlık eder.

(2) Üst Kurul, Başkanın daveti üzerine üyelerin salt çoğunluğu ile yüz yüze veya çevrim içi olarak toplanır.

(3) Üst Kurul gündemi toplantıdan en az 7 gün öncesinde üyelere duyurulur.

(4) Üst Kurulda kararlar toplantıya katılan üyelerin oy çokluğu ile alınır. Oylama açık veya işaretle yapılır. Çekimser oy kullanılamaz. Oyların eşit olması hâlinde Başkanın taraf olduğu görüş çoğunlukta sayılır.

(5) Üst Kurul ihtiyaç duyulması hâlinde Bakanlık birimleri, diğer kamu kurum ve kuruluşları, yükseköğretim kurumları ve akademisyenler, ilgili alanlarda uzman kişiler, bilişim sektörü temsilcileri, sivil toplum kuruluşları ile veli ve öğrenci temsilcilerini toplantılarına davet edebilir veya bu kişilerden yazılı görüş talep edebilir.

(6) Üst Kurul, bu Yönerge hükümlerine aykırılık teşkil eden herhangi bir hususun tespiti durumunda, ilgili yapay zekâ uygulamalarını durdurur ve gereğinin yapılmasını ilgili birimlere bildirir.

İl kurulunun yapısı ve görevleri

MADDE 11- (1) Her ilde, il millî eğitim müdür yardımcısı veya şube müdürü başkanlığında, en az biri Yenilik ve Eğitim Teknolojileri şubesinden, biri Strateji Geliştirme Hizmetleri şubesinden, biri Bilgi İşlem biriminden ve biri Hukuk Hizmetleri biriminden olmak üzere en az dört en fazla dokuz üyeden oluşan “il yapay zekâ uygulamaları etik kurulu” kurulur.

(2) İl Kurulunun görevleri şunlardır:

- a) Okul yapay zekâ etiği ekibinin etik ihlal bildirimleri hakkındaki kararlarına karşı yapılan itirazları incelemek ve karara bağlamak.
- b) Yapay zekâ araçlarının eğitim ve öğretim süreçlerinde etik ve etkin kullanımına ilişkin bilgilendirme faaliyetleri yürütmek ve destek sağlamak.

İlçe kurulunun kurulması ve görevleri

MADDE 12- (1) Gerekli görüldüğü durumlarda İl Kurulunun teklifi ve Başkanlığın onayı ile ilçelerde “ilçe yapay zekâ uygulamaları etik kurulu” kurulabilir.

(2) İlçe Kurulu, bu Yönerge’de İl Kurulu için belirtilen görevleri ilçe düzeyinde yerine getirir ve aynı yetkilere sahiptir.

Okul yapay zekâ etiği ekibinin yapısı ve görevleri

MADDE 13- (1) Okul yapay zekâ etiği ekibi, okul müdürünün başkanlığında en az üç üyeden oluşacak şekilde okul müdürlüğü tarafından kurulur.

(2) Okul yapay zekâ etiği ekibinin görevleri şunlardır:

- a) Okulda gerçekleştirilen yapay zekâ uygulamalarının bu Yönerge hükümleri ve Kılavuz doğrultusunda yürütülmesini sağlamak.
- b) Yapay zekâ araçlarının etik ilkelere ve eğitsel amaçlara uygun kullanımı konusunda rehberlik etmek ve destek sağlamak.
- c) Okulda uygulanan yapay zekâ uygulamalarına ilişkin ortaya çıkan etik ihlal bildirimlerini incelemek ve karara bağlamak.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Temel Etik İlkeler ve Etik İhlaller

Temel etik ilkeler ve etik ihlaller

MADDE 14- (1) Bakanlık bünyesindeki yapay zekâ uygulamalarında; nitelikli değer üreten, insan haklarını gözetken, millî ve manevi değerlere dayalı, kapsayıcı ve erişilebilir, gizlilik, güvenlik ve mahremiyet esaslarına uygun, sürdürülebilir, karar süreçleri açık ve izlenebilir olan temel etik ilkelerin gözetilmesi esastır.

(2) Yapay zekâ uygulamalarında kişisel verilerin işlenmesi ve korunmasına ilişkin tüm süreçlerde 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’na tam uyum sağlanması zorunludur.

(3) Birinci fıkrada belirtilen ve Kılavuz’da detayları açıklanan etik ilkelere aykırı her türlü kullanım ve uygulama etik ihlal olarak kabul edilir.

(4) Temel etik ilkelere ve etik ihlal durumlarına ilişkin ayrıntılar Kılavuz’da açıklanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Başvuru, Etik İhlal Bildirimi ve İtiraz Süreçleri

Yapay zekâ uygulamalarının başvuru esasları

MADDE 15- (1) Eğitim ve öğretim kurumlarında yapay zekâ uygulamalarının gerçekleştirilmesinde öğretmenlerin Etik Beyan Formunu doldurmaları esastır.

(2) Bakanlığın merkez ve taşra teşkilatı birimleri, eğitim ve öğretim kurumlarında planladıkları yapay zekâ uygulamaları için Etik Beyan Formunu doldurur ve birim amirinin onayını alarak uygulamayı yürürlüğe koyar.

Etik ihlal bildirimi ve itiraz süreci

MADDE 16- (1) Yapay zekâ uygulamalarına ilişkin etik ihlal bildirimleri ilgili okula yapılır. Okul yapay zekâ etiği ekibi yapılan etik ihlal bildirimlerini 15 gün içinde inceleyerek karara bağlar ve sonucu ilgililere bildirir.

(2) Okul yapay zekâ etiği ekibinin kararına yapılan itirazlar İl/İlçe Kuruluna yapılır. İl/İlçe Kurulu, yapılan başvuruları inceleyerek 15 gün içinde karara bağlar ve sonucu ilgililere bildirir.

(3) İl/İlçe Kurulunun kararına itiraz edilmesi durumunda itirazlar Üst Kurul'a yapılır.

(4) Üst Kurul, itirazın yapıldığı tarihten itibaren bir ay içerisinde kendisine bağlı olarak görev yapan alt komisyonların inceleme raporu doğrultusunda itirazı karara bağlar ve sonucu ilgililere bildirir.

(5) İl/İlçe Kurulu ve Üst Kurul tarafından etik ihlal tespit edilmesi hâlinde ilgili yapay zekâ uygulaması durdurulur ve gereğinin yapılması için ilgili birimlere bildirilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Sekretarya hizmetleri

MADDE 17- (1) Üst Kurul'un sekretarya hizmetleri Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Eğitim Araştırmaları Daire Başkanlığınca yürütülür.

Eğitimde Yapay Zekâ Uygulamaları Etik Kılavuzu

MADDE 18- (1) Kılavuz'da, bu Yönerge hükümlerinin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar ile Etik Beyan Formuna ve diğer hususlara dair açıklamalara yer verilir.

Yürürlük

MADDE 19- (1) Bu Yönerge, Bakan Onayı ile yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 20- (1) Bu Yönerge hükümlerini Millî Eğitim Bakanı yürütür.